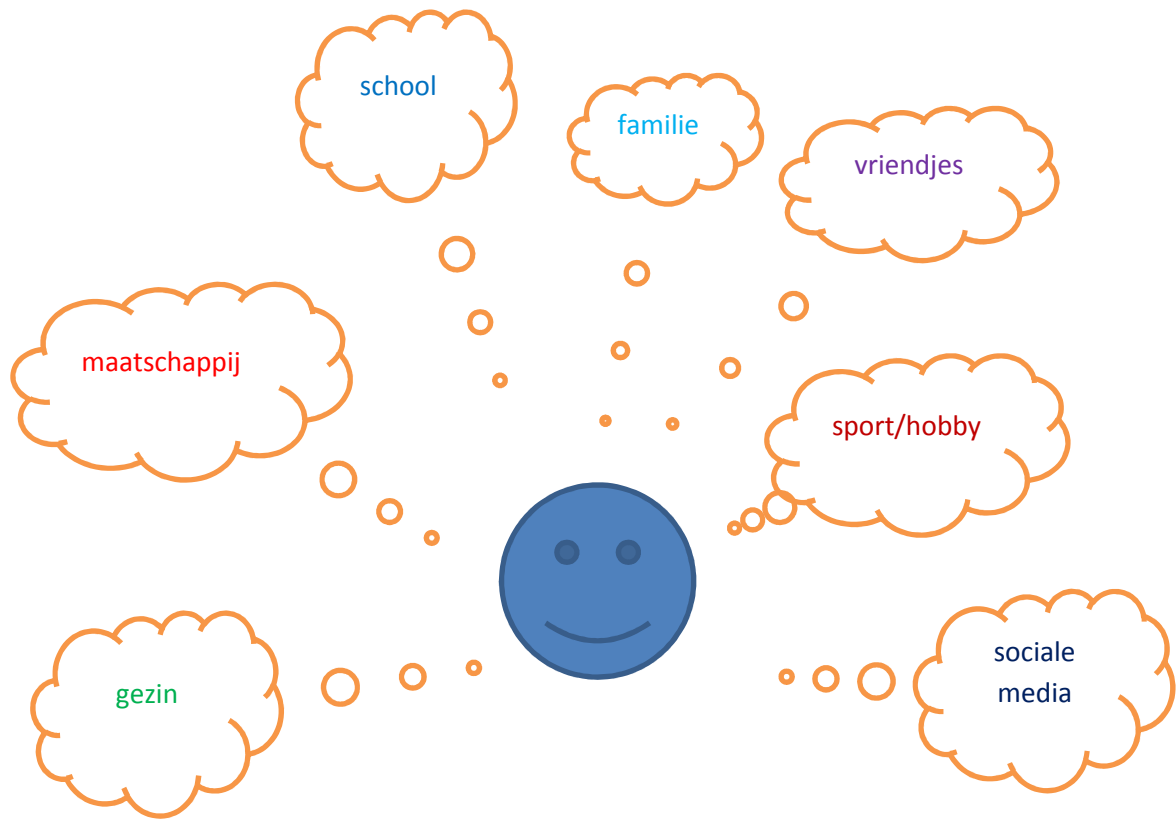

LEEFWERELD

Als je in een theater het licht, het geluid en de rekwisieten weghaalt, maar je houdt de interactie tussen de acteur en het publiek over, dan spreek je nog steeds over theater. Als je in het onderwijs de roosters, de methoden en de toetsen weghaalt, maar je houdt de interactie tussen de leerkracht en de kinderen over, dan spreek je nog steeds over onderwijs. Het draait om de bijzondere interactie tussen de leerkracht met haar leerlingen. De rest is soms belangrijk, maar nooit het belangrijkste (Nivoz, 2012)

Inleiding

In dit boekje zijn 10 verhalen van kinderen te lezen. Deze kinderen vertellen verhalen over wat zij belangrijk vinden, wat ze mooi vinden, wat ze spannend vinden..... Ik wilde ze leren kennen, omdat ik denk dat als ik ze beter ken, ik ze ook beter kan begeleiden.

Want een kind is meer dan een kind op de school.

Ieder kind brengt zijn eigen leefwereld mee en is hier ook niet los van te zien. Een kind heeft een thuis, een gezin, een familie en vriendjes. Gaat naar de kerk, doet aan sport en neemt deel aan een virtuele wereld. En een leerkracht is de hele dag in de leefomgeving van het kind.

Ik hoor van leerkrachten dat het werken met de leerlingen tegenwoordig vaak beperkt lijkt te blijven tot het cognitieve gedeelte. Het behalen van goede resultaten is op menig basisschool een doel op zich. In principe is daar niets mis mee, maar de vraag is of de resultaten ook niet verbeterd kunnen worden door op een andere manier naar leerlingen te kijken.

Want wat zou het toch mooi zijn dat je, wanneer je naar een leerling in je klas kijkt, gelijk weet wat je moet doen. Je ziet het kind en voelt meteen aan welke aanpak voor haar of hem het beste is. Je weet uit wat voor thuissituatie het kind komt en wat het kind nodig heeft. Wat zou het mooi zijn dat je dat voor al je kinderen in de klas zou weten.

Ik ben in gesprek gegaan met 20 leerkrachten over de leefwereld van kinderen. We hebben gesproken over het belang van kennis over de leefwereld van het kind. Een samenvatting van de gesprekken valt te lezen in paragraaf 1.

Om anders naar leerlingen te kijken ben ik op stap gegaan met 10 wegwerpcamera's. Van drie verschillende scholen heb ik 10 kinderen van groep 6 t/m 8 gevraagd om foto's te maken van wat zij belangrijk vinden in hun leefwereld. De 10 leerlingen hebben een grote of kleine achterstand op het gebied van lezen. Ik heb hiervoor gekozen omdat lezen op dit moment op de basisscholen een speerpunt is.

Als de foto's klaar zijn, mag een kind vijf foto's uitzoeken en daarover gaat hij in gesprek met de leerkracht. Dit is te lezen in paragraaf 2

Het gesprek is een verhaal geworden en deze 10 verhalen zijn te lezen in paragraaf 3.

Als bijlage is opgenomen het stappenplan dat mensen kunnen gebruiken wanneer ze op stap met de camera willen gaan en hierdoor meer zich krijgen op de leefwereld van de kinderen uit hun groep.

Ben je geïnteresseerd of wil je meer informatie over het onderzoek dan kun je contact opnemen met: e.leijh@ec-rotonde.nl

Elsemieke Leijh

Stukje tekst uit interview met Niels:

Niels heeft deze naam zelf verzonnen. Zijn opa had een lijst met wel honderd namen gemaild en daar heeft Niels deze naam uit gekozen. Hij heeft eerst alle namen op een blad uitgeprint. Hij heeft steeds de stomste doorgestreept en uiteindelijk bleef Vigo over.

§1 Leefwereld

De leefwereld van een kind staat niet stil en blijft niet beperkt tot één wereld. Zijn leefwereld is constant in beweging en hoe ouder hij wordt hoe groter zijn leefwereld. Vanaf jonge leeftijd neemt de leefwereld school al een grote plaats in. Leerkrachten realiseren zich terdege dat school weet moet hebben van die zo belangrijke thuiswereld. Ze geven niet voor niets aan dat kunnen inleven, kennis hebben van en kunnen interpreteren van belang zijn om weet te hebben van de leefwereld van het kind. Waarom reageert een kind zoals hij reageert? Wat ligt daar aan ten grondslag? Welke invloed heeft de thuiswereld hierop? Wat voor invloed hebben de sociale media op de leefwereld van het kind? Welke veranderingen in de gezinssituatie zijn van belang? Wat is voor het kind belangrijk? Wat zijn zijn hobby's? Waar denkt een kind aan?

Allemaal vragen die van belang zijn om meer te weten te komen over de leerling in je groep. Dit zorgt ervoor dat je met al deze kennis meer oog hebt voor de leerling en je beter kan verplaatsen in de leerling.

Is de betrokkenheid van een leerling laag dan heeft dat direct invloed op de leerresultaten.

Andersom is ook het geval. Is de betrokkenheid hoog dan stijgen de leerresultaten.

Dat wordt bevestigd door mijn ervaringen als Intern Begeleider (IB-er). Vele gesprekken met leerkrachten gingen over de zorg rond een leerling of groep en wat de leerkracht of de leerling nodig had om de zorg te verminderen en de resultaten te verhogen. Leerkrachten erkenden, het hebben van een goede relatie met de leerling, de interesses van de leerling kennen en dat de leerling zich veilig voelt in de groep, als belangrijk. Ze realiseerden zich weliswaar niet altijd dat hun invloed op het welbevinden van de leerling zo groot kan zijn dat ze hiermee echt een verschil kunnen maken in de ontwikkeling van een leerling, positief of negatief.

Naast de rol en het belang van een leerkracht in het licht van leerresultaten is een relatie minstens zo belangrijk.

Een leerkracht heeft voortdurend te maken met signalen die door de kinderen gegeven worden. Hoe kijkt het kind, hoe reageert het kind op andere leerlingen of op de leerkracht? Deze signalen beginnen al bij eerste contacten tussen leerkracht en kind. Dit kan zijn bij het binnenlaten van kinderen bij de buitendeur, het elkaar tegenkomen in de gang of in de klas. Deze signalen vangt de leerkracht (on)bewust op en hier wordt een gevoel of betekenis aan toegekend. Vervolgens kan een leerkracht er voor kiezen om te handelen naar aanleiding van deze signalen. De leerkracht laat daarmee merken dat hij zicht heeft op de leerling en weet wat in de leerling omgaat.

Ik heb aan 20 leerkrachten gevraagd wat ze verstaan onder de leefwereld van de kinderen. Leerkrachten werkzaam op respectievelijk een dorpschool, een school in een nieuwbouwwijk en een school voor speciaal onderwijs hebben via een schriftelijke enquête antwoord gegeven op de volgende twee vragen :

- "Waar denk je aan wanneer we het hebben over de leefwereld van kinderen?" en

- “Wanneer je als leerkracht pedagogisch sensitief handelt is het dan van belang dat je weet hebt van de leefwereld van de kinderen?”

Sommige leerkrachten antwoordden op de eerste vraag heel concreet of feitelijk namelijk: de thuissituatie, verenigingen, school, vriendjes, hobby's, interesses, contacten met de ouders en het milieu waar het kind in opgroeit.

Andere omschrijvingen waren meer omvattend, minder concreet zoals bijvoorbeeld de wereld waar het kind zich mee bezig houdt, waar het over nadenkt en waarin het geïnteresseerd is. Daarnaast gaven leerkrachten voorbeelden als: het niveau waarop de kinderen denken, de invulling van het dagelijks leven en hun beleving zowel realistisch als fictie, inspelen op datgene wat er in een kind leeft, ervaringen opdoet, contacten legt en relaties krijgt, letterlijk de wereld waar het kind in leeft, zijn achtergrond, interesses, maar ook gedachten, gevoelens, wensen, persoonlijkheid, emoties, ervaringen van een kind.

Bij deze omschrijvingen wordt er nog geen verbinding gelegd met de leerkracht zelf. Naar deze verbinding wordt expliciet gevraagd in de tweede vraag.: “Wanneer je pedagogisch sensitief handelt als leerkracht is het dan van belang dat je weet hebt van de leefwereld van de kinderen”? Alle 20 leerkrachten beantwoordden de laatste vraag met “ja” met daarachter geschreven de onderstaande opmerkingen. De opmerkingen zijn geclusterd in drie categorieën vanuit de omschrijvingen van de leerkrachten.

De leerkrachten geven het belang aan van het kunnen interpreteren (*Het is van belang om het gedrag van kinderen op de juiste wijze te interpreteren, hoe kun je ze anders volgen, dit kan allemaal meespelen in zijn/haar welbevinden en heeft dus ook enorme invloed op de leerprestaties en de sociale handigheid/onhandigheid, adequaat handelen vereist het vermogen te begrijpen*).

Volgens de leerkrachten eist dit het vermogen om je te kunnen inleven. (*Dit vereist het vermogen te kunnen inleven, dit vereist het vermogen de leefwereld op zijn/haar wijze te beleven*)

Ook moet je kennis hebben van de leefwereld want zo zeggen 20 leerkrachten dat het bijna onmogelijk is om pedagogisch sensitief te handelen als je niet voldoende weet hebt van de leefwereld van een kind. (*dit vereist kennis van de leefwereld, als je niet voldoende weet van de leefwereld is het bijna onmogelijk om pedagogisch sensitief te handelen*).

Interpreteren, inleven en kennis hebben van de leefwereld zijn drie belangrijke aspecten voor een leerkracht. Zo zijn er verschillen in normen en waarden, ieder kind heeft een andere leefwereld en dat ondersteunt bij het begrijpen van houdingen en gedragingen van kinderen.

Een leerkracht gaf aan: “Ik geloof ook dat een leerkracht heel veel kan doen vanuit een “instinct”. Dat hij kan aanvoelen wat een kind nodig heeft en min of meer onbewust het goede doet”.

Uit bovenstaande blijkt dat leerkrachten het van groot belang vinden om weet te hebben van de leefwereld van het kind. Ze geven aan dat wanneer ze dat niet hebben, ze de kinderen niet op de juiste wijze kunnen begeleiden .

Stukje tekst uit interview met Teun:

Teun wil graag deze foto bij zijn verhaal:

“Nou dit is mijn familie. Hier zit ook een beetje mijn vriend bij, mijn broer dus”.

§2 Op stap met de camera

Voordat de kinderen op stap gingen met de camera heb ik eerst een gesprek gehad met de leerkrachten.

In gesprek met de leerkrachten.

Aan de leerkracht zijn een aantal vragen voorgelegd om te kijken in hoeverre de leerkracht al zicht had op de leerling. . *Waar kan de leerling heel enthousiast over vertellen? Welke boeken leest de leerling het liefst? Vertel iets over de thuissituatie van de leerling? Wordt het kind vanuit de thuissituatie gemotiveerd? Is deze leerling gemotiveerd om te lezen? Hoe lang kan de leerling zelfstandig lezen? Wat zijn de hobby's van de leerling?*

De laatste vraag van het gesprek was of leerkrachten het idee hadden dat ze verrast zouden worden?

Leerkracht: *"Ik hoop oprecht dat ik genoeg zicht op ze heb maar ik denk wel dat ze me gaan verrassen. Ja, ik denk toch dat ik een bepaald beeld van ze heb en dat er toch verrassende dingen in zitten".*

Aan de ouders van deze leerlingen is toestemming gevraagd of hun kinderen mee mochten doen.

In gesprek met de leerlingen

De volgende stap was om in gesprek te komen met de leerlingen.

Dit gesprek werd met alle leerlingen tegelijk gevoerd om een zo ongedwongen mogelijke situatie te creëren.

De gesprekken werden opgenomen op een voicerecorder om de gesprekken te kunnen terugluisteren en het belangrijkste eruit te kunnen halen..

De vragen die in dit gesprek aan de orde kwamen:

Vind je lezen leuk? Lees je veel op school? Wat is je lievelingsboek? Lees je veel thuis? Waar lees je thuis het liefst? Ben je lid van de bibliotheek? Je mag lezen een cijfer geven van 1 t/m 10. Welk cijfer geef je dan?

Aan het eind van dit gesprek kregen de leerlingen een wegwerpcamera mee naar huis met de afspraak dat ze een week lang foto's mochten maken van alles wat zij leuk vinden en belangrijk. Ze mochten het hele rolletje van 27 foto's volschieten. De eerste foto is door de leerkracht gemaakt om later te weten van wie welk rolletje is.

In gesprek over de foto's

De volgende stap was dat de leerkracht in gesprek ging met de leerling aan de hand van de foto's. De leerling mocht vijf foto's uitzoeken waarover hij wilde praten.

Deze gesprekken zijn in verhaalvorm opgeschreven en zijn te lezen in het hoofdstuk over verhalen.

Alle verhalen zijn allereerst voorgelezen aan de leerlingen zelf en zij mochten een foto uitkiezen die ze bij het verhaal geplaatst wilden zien. Ook hebben ze aangegeven waarom ze nu juist voor deze foto hadden gekozen. Deze tekst is onder de foto geplaatst.

Reflectie van de leerkrachten

De drie leerkrachten die meegewerkt hebben aan dit onderzoek, benoemen het volgende na afloop van het onderzoek:

“Ik heb vooral aanvullingen gekregen. Mijn beeld van de leerlingen klopte grotendeels al maar ik heb net weer wat meer handvaten die ik kan gebruiken in de omgang met de kinderen.

Ik besef ook dat de klas bestaat uit veel leerlingen die allemaal dat stukje extra inspelen op verdienen.

Qua tijd is het niet mogelijk om dit met alle leerlingen te doen. Daarnaast lukt het ook niet om ieder kind constant te benaderen zoals eigenlijk gewenst is, al zou dit zeker een meerwaarde zijn”.

Een andere leerkracht geeft aan:

“Het interview is van meerwaarde geweest omdat door de foto’s en de mening van het kind een duidelijk beeld over zijn interesse is geschetst. Hier kan ik in mijn onderwijsaanpak op inspringen door dit te koppelen aan de leerstof. Door dit minionderzoek is mijn pedagogisch sensitieve blik verruimd omdat ik een tool heb gekregen om motivatiepunten te vinden bij leerlingen. Bij het toepassen van deze kennis is mijn pedagogische handelingsrepertoire vergroot”

De leerkracht van de derde school benoemt: *Door mee te werken aan dit onderzoek ben ik mij meer bewust geworden van het feit dat pedagogische sensitiviteit een dagelijks terugkerend onderwerp is in de klas en dat dit tijdens alle lessen aan de orde komt. Een goed pedagogisch klimaat, waarin de leerkracht oog heeft voor de onderwijsbehoeften van zijn leerlingen, draagt bij aan de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Deze, voor mij nieuwe, manier van inzicht krijgen in interesses en behoeften van leerlingen vond ik inspirerend en heeft mij enthousiast gemaakt. Ik heb door dit onderzoek een duidelijker beeld gekregen van mijn leerlingen, maar daarnaast ook bevestiging.*

Terugblik op het onderzoek

Dit onderzoek heeft mij nog enthousiaster gemaakt en nog meer het belang laten zien van het in gesprek gaan met kinderen. Er spelen hierbij wel twee factoren een rol. De factoren tijd en aandachtig luisteren. En dan specifiek aandachtig luisteren met een ‘open’ blik. Tijd omdat je alleen op rust een gesprek goed kan voeren. Wanneer je weet dat je maar tien minuten hebt en dat je daar veel informatie in wilt krijgen, ga je op een heel andere manier het gesprek in met de leerling. Het gaat dan niet om de leerling maar om feitelijke informatie die je wilt verkrijgen. De leerling en de leerkracht moeten de rust en de ruimte hebben om te kunnen praten.

De factor aandachtig luisteren. Leerkrachten zijn goed in het invullen of interpreteren van antwoorden. Dit gebeurt niet bewust maar onbewust. Ze willen de leerling helpen als ze het idee hebben dat de leerling twijfelt over een antwoord. De vraag is dan alleen of het gegeven antwoord van de leerling is of van de leerkracht.

Ook speelt misschien een rol dat leerkrachten in gesprekken met leerlingen minder snel stiltes willen laten vallen. Ze willen de leerling helpen met het verwoorden van het antwoord. Een leerling vindt een stilte niet erg. Tijdens deze stilte is hij bezig over zijn antwoord na te denken of hoe hij zijn antwoord kan formuleren.

Het onderzoek heeft een absolute meerwaarde gehad.

De leerkrachten geven aan dat ze op deze manier inzicht in hun leerlingen hebben gekregen en dat ze hun leerling nu op een andere manier zien. Niet alleen dat stoere jongetje in de groep maar ook een kind met verantwoordelijkheid of veel gevoeliger dan verwacht.

Tenslotte:

Je kunt leerlingen op pad sturen met een camera om foto's te laten maken. Je kunt natuurlijk ook leerlingen vragen om foto's mee te nemen die voor hun belangrijk zijn en daar over samen in gesprek te gaan.

Stukje tekst uit interview met Jens:

Hij houdt nu eenmaal heel veel van honden. Hij houdt zelfs meer van honden dan van voetbal maar hij hoopt nooit te hoeven kiezen tussen honden en voetbal.

§3 verhalen van de kinderen

Jens

Jens wil graag de foto van Cruiff bij zijn verhaal.

Hij houdt nu eenmaal heel veel van honden. Hij houdt zelfs meer van honden dan van voetbal maar hij hoopt nooit te hoeven kiezen tussen honden en voetbal.

Jens komt samen met zijn juf haar kamertje in. Zij had Jens opgehaald in de klas. Onderweg naar het kamertje had Jens tegen haar gezegd dat hij zich niet zo lekker voelde. De oma van Jens is ziek en daar maakte Jens zich toch wel zorgen om.

Zijn juf denkt dat Jens misschien wel vrolijk wordt als hij naar de foto's kijkt. Jens weet al heel snel welke foto's het worden. "..... Ja, ik weet het al. Deze, deze, en deze en ja en dit".

Jens pakt gelijk de eerste foto. Hij laat een foto van Mike zien. "Omdat dit mijn beste vriend is. Hij is mijn beste vriend omdat hij altijd met mij gaat voetballen en, ja, heel lang spelen en zo.

Ja, soms ja, soms basketbal en soms ook voetbal en soms op de play station".

Maar het allerleukste vindt Jens toch wel voetbal en dan partijtjes spelen. Jens zit zelf ook op voetbal en zijn plek is midvoor. Jens heeft dan ook een foto gemaakt van een voetbal. Maar dat is geen speciale bal "Nou nee, het is gewoon een bal".

Jens; "voetbal vind ik gewoon heel leuk. Hoe vaak Jens naar de voetbal gaat. "..... Ongeveer twee keer in de week maar soms gaat het niet door en dan ga ik gewoon met mijn broer in het park gewoon voetballen."

Jens is voor FC Utrecht." Nou, heel mijn familie komt uit Utrecht". Jens wil graag profvoetballer worden. Bij Utrecht of bij Barcelona? "Nou dat weet ik niet".

Dan pakt Jens een foto van zijn vader "Ja hij zit zelf ook op voetbal in Utrecht. En niet....., gewoon bij Zwaluwen dus dan gaan we daar elke zate- zondag , zondag nee zaterdag- zondag gaan we er heen . Ja dat is mijn oom ook, zijn broertje. Ze zitten dan bij elkaar in het team en dat is allemaal oude mensen. Ja, ze kunnen helemaal niets. Hij traint nooit".

Jens voetbalt soms met zijn vader in het park. " Ja ja in het park als het warm is maar hij houdt niet echt van dit weer. Jens en zijn vader kijken wel samen veel voetbal op de t.v.. En dan kijken ze naar Utrecht maar ook Champion League . Jens vindt wedstrijden van 90 minuten helemaal niet lang om naar te kijken.

Jens heeft ook een foto van Cruijff bij zich. Niet de voetballer maar de hond van Jens. Alleen deze Cruijff houdt niet van voetballen. "Nee, hij is erg bang van ballen." Gelukkig maar want dan bijt hij ze ook niet kapot.

Jens vindt honden "gewoon heel erg leuk." Elke ochtend laat hij de hond uit. Niet elke ochtend. Het is of Jens of zijn broer "Ja dan moeten we om wisselen elke ochtend." . Jens wil later zelf ook een hond en dan ook een jack Russell net zo als Cruijff.

Jens heeft ook een foto van zijn moeder gemaakt. Waarom? ".....Ja ja ze maakt altijd eten klaar en zo. " Van voetballen houdt zijn moeder niet. Dat is wel lastig in een mannenhuishouding. "Hmmm dan gaat ze een boekje lezen."

Jens en zijn moeder doen ook dingen samen. Zijn moeder is schoonheidsspecialiste. "Zij heb d'r werk boven. Ja dan vraag ik, mag ik eens en dan zegt ze ja. Dus dan moet, dan mag ik in de stoel zitten en dan geeft ze zo zo'n masker en ... dan doet ze ook een soort scrubben."

Na het voetballen gaat Jens ook wel eens naar haar toe maar alleen"Ja als ze klaar is, nou als ze geen klant heb." Helpen met schoonmaken doet Jens eigenlijk niet "maar bijvoorbeeld ja vraagt ze wil jij effe dat stuk opruimen. Dan sta ik gewoon boven en dan zeg ik bijvoorbeeld ja en soms ook nee".

Maar als Jens moet kiezen tussen voetballer en schoonheidsspecialist kiest hij toch voor voetballer.

Joran

Joran kan bijna niet kiezen tussen de foto met de auto en de foto met zijn broertje. Hij kiest voor deze foto omdat het verhaal hier vooral over gaat. Dan kan iedereen ook zien hoe de auto eruit ziet.

Joran komt het kantoor binnen wandelen en begroet de juf vrolijk. De juf groet vrolijk terug. Juf Willeke vertelt nog even over het vorige gesprek en vertelt dan wat de bedoeling is. Joran kijkt blij als hij de foto's ziet. Juf Willeke zegt dat hij de foto's rustig mag bekijken. "Neem maar de tijd." Joran bekijkt alle foto's snel. "Uh dees niet. Deze ook niet haha. Nee deze ook niet. Nee daar heb ik ook niks aan. Mmm ja de computer he. Nou ja uhm.." "Nou uh heb er nogal uh wat." Juf Willeke zegt nog een keer dat hij ze rustig mag bekijken. Joran denkt hardop als hij de foto's gaat kiezen. "Nee niet van Teun. Deze niet uhm deze ook niet uhm nee zeker dees twee. Uhm dees nee dees ook niet deze zijn hetzelfde dus. Nee dees uh ik heb er al 1. Die is van mij die is te donker."

Juf Willeke zegt dat dat niet uitmaakt, het gaat om wat erop staat. Als Joran de foto's gekozen heeft vraagt de juf: "Welke foto's vind jij een beetje bij elkaar passen Joran?" Joran kiest twee foto's waar zijn broertje op te zien is. Daarna legt hij twee andere foto's ook bij elkaar. "En dees twee daar kan je allebei mee rijden." Vervolgens blijft er één foto over waar een computer op te zien is. Als de juf vraagt waarom hij de eerste twee foto's heeft gekozen, vertelt hij dat het zijn broertje is. Zijn broertje vindt hij soms een beetje heel lief. Hij vertelt dat hij meer met zijn broertje speelt dan met zijn zusje omdat dat een jongen is. De juf vraagt hem wat ze dan spelen. "Uhm, ja Jari wil het meest met zijn nepractortjes maar ja daar heb ik niet altijd zin in. Mmm naja ligt eraan." "Van alles." De juf wil nog iets weten over lezen en vraagt Joran: "En lees je wel eens samen ..voor aan Jari?" Joran vertelt dat hij wel eens voorleest en dit ook leuk vindt. Dan vraagt de juf naar de andere foto's.

Joran glimlacht en kijkt naar de twee foto's die bij elkaar liggen. De juf vraagt hem van wie de auto is die op de foto staat. Joran begint te lachen. "Van mijn oma en daar rij ik mee haha." Natuurlijk begint

de juf ook te lachen. Joran vertelt dat hij op het pad mag rijden en niet alleen. “Nou oma zit ernaast, maar het is een automaatje.” De juf lacht nog steeds en vraagt hem dan of hij dat al lang doet. Joran begint enthousiast te vertellen. “Nou vanaf dat ik tien ben haha toen had ik hem een keer gewassen maar toen uhm oma die was boven en toen zei ik, ik zal hem wel starten hoor oma ik zal hem wel starten en toen reed ik hem effe op het pad en toen zei mijn oma hoe komt die auto daar? Heeft je vader hem daar effe neergezet? Ik zeg ja...haha enne toen is ze dur achter gekomen en toen zijn we uiteindelijk en toen was het een keer rijden en nu elke zaterdag haha.” Joran vertelt vrolijk wat hij wel eens heeft meegemaakt met de auto van zijn oma. De andere foto laat een quat zien. Die is van zijn vader. Joran rijdt hier wel eens rondjes op. Hij kijkt er trots bij. Juf Willeke wijst naar de laatste foto. “En die?” Joran zegt dat dat de computer is. De juf vraagt hem wat hij het liefste op de computer doet. “Ja spelletjes of effe op de mail of Hyves.”

De juffrouw wil nog iets van Joran weten. “Als je nou kijkt naar het lezen he. Heeft dan één van deze foto’s of meerdere iets met lezen te maken?” Hij geeft onder andere aan dat je lezen nodig hebt als je gaat computeren. De juf vraagt hem waar hij het liefst leest. Joran bedenkt dan, dat hij een foto heeft van zijn bureaustoel. De stoel blijkt verstelbaar te zijn zodat hij een beetje kan liggen als hij gaat lezen. Tot slot vraagt de juf: “Heb jij nou mij nieuwe dingen verteld? Die ik nog niet wist door deze foto’s?” Dan begint Joran te lachen. De juf begrijpt het meteen en zegt dat hij mag rijden als ze volgende week op schoolreisje gaan!

Niels

Niels heeft voor deze foto gekozen omdat hij er samen met zijn vogel opstaat. Zijn vogel heet Vigo. Niels heeft deze naam zelf verzonnen. Zijn opa had een lijst met wel honderd namen gemaald en daar heeft Niels deze naam uit gekozen. Hij heeft eerst alle namen op een blad uitgeprint. Hij heeft steeds de stomste doorgestreept en uiteindelijk bleef Vigo over. Opa heeft zelf ook vogels gehad maar dat waren grasparkieten. Die zijn kleiner.

Niels gaat zitten en mag van de juf vijf foto's uitkiezen die iets over Niels vertellen. Hij kiest een foto van zijn neefje en zegt: "Dit is mijn neefje, die is heel aardig ook. Dit is ook mijn neefje, dit is het broertje van mijn neefje, maar ze zijn geen tweeling. En dit is het vriendje van mijn neefje, van hun allebei." Niels heeft de foto gemaakt omdat zijn neefjes erg aardig zijn en hij vaak met hen speelt. Ook vandaag gaat hij weer met hen spelen. Hij wijst één van zijn neefjes aan en zegt lachend: "....., hij is volgens mij vier. Mika is pas jarig geweest, die is acht en Aron weet ik niet". Niels speelt het vaakst met Mika. Meestal gaan ze naar buiten naar de speeltuin, of ze spelen op zolder met de Playmobil. Niels wijst naar een foto van zijn familieleden: "Dat zijn een paarvan mijn familie toen ik jarig was. Dit is dat neefje weer. Dit is Jurgen, dit is Anne, dat is mijn oma en dat is Arjen." Ook staat er Playmobil op de foto. Niels speelt vaak met de Playmobil, met zijn neefjes of zijn broertje. Zijn broertje heeft ook 'Schateiland' van de Playmobil, dat staat op de foto. Eergisteren met de kerst heeft hij ook Playmobil gekregen. Op zolder staan wel acht dozen of meer. Niels speelt vooral met de Playmobil. Met lego of duplo speelt hij niet zo veel, daar is hij wat te oud voor. Maar bouwen vindt hij wel erg leuk.

"Dat is een foto van mijn moeder", wijst Niels. Hij heeft de foto gemaakt omdat zijn moeder aardig is en soms weleens zomaar cadeautjes voor hem koopt. En wat voor cadeautjes ze dan meeneemt? "....., ja meestal weer Playmobil." Niels spaart allemaal verschillende dingen van Playmobil, maar geen boerderijen. Die vindt hij saai.

Niels wil wat vertellen over een foto van zijn vogel. "Daar heb ik mijn spreekbeurt ook over gehouden in groep 5. Daar had ik een negen voor ." Het is een valkparkiet, want die wilde Niels graag hebben. Hij wilde graag die valkparkiet, omdat hij vissen maar saai vindt, konijnen heeft hij al gehad, en een hond en een poes mag hij niet hebben van zijn ouders. Het leuke van de vogel is dat die veel fluit. Hij kan geen woordjes zeggen. "Hij zingt elke keer het liefst Jingle Bell." Dat is in de winter wel leuk, maar in de zomer niet zo. Niels vindt vogels erg leuk, maar spaart geen dingen over vogels.

Niels weet niet zo goed waarom hij een foto van zichzelf heeft uitgekozen. Op de vraag of hij naast Playmobil, vogels en zijn familie nog meer hobby's of sporten heeft, antwoordt Niels: "Nee, ik ben van scouting afgegaan want dat vond ik niet meer zo leuk. Ik had daar een vriendje met wie, die Wij waren vrienden en dan was er ook een jongetje en die zei elke keer tegen hem iets vervelends.Want hij heb iets in zijn oor of iets. En toen gingen we elke keer pakkertje spelen en dan kwam elke keer hij er tussen door en uiteindelijk werd de leiding boos op hem en toen kwam die ouders ook nog naar hem toe en toen is hij er ook af gegaan."

Dus het was eigenlijk niet meer zo gezellig op de scouting. Het varen was wel leuk op de scouting. Als hij een andere sport mocht kiezen zou hij wel op een soort trefbal willen, maar dat is er niet. Eigenlijk heeft hij dus nog niet echt een idee voor een nieuwe sport.

Met zijn moeder doet Niels meestal spelletjes. Vaak doen ze Monopoly, omdat het lekker lang duurt en omdat het leuk is. En wat het dan zo leuk maakt voor Niels? "....., dat je moet betalen aan andere" . Maar het is ook leuk om zelf grote bedragen te winnen. Soms wel vijf miljoen! Niels is altijd 'de bank'. Hij vindt rekenen wel leuk, maar weet nog niet of hij daar later ook iets mee wil doen.

Dan denkt Niels dat hij wel klaar is met het vertellen over zijn foto's. Als laatste zegt hij nog: "Die heb ik stiekem onder de tafel gemaakt (foto van zijn moeder)', waarna hij en de juf moeten lachen.

Frank

Frank heeft voor deze foto gekozen omdat hij gek is op elektronische voorwerpen. Soms gaat hij met zijn moeder mee naar de stad om tijdschriften te kopen met daarin de nieuwste elektronische snuffjes.

De leerkracht verwelkomt Frank. Hij start een gesprek over de weggoaicamera en over de bedoeling van de foto's. Frank kijkt aandachtig naar "zijn" foto's. Naast het enthousiast vertellen, verschijnt er zo nu en dan een glimlach op zijn gezicht.

Frank: "Ik heb een televisie op de foto gezet, een laptop, een computermuis, een beats, Playstation 3, een schilderij van mijn vader En eentje van mijzelf en volgens mij ja eentje mislukte... Ja, die drukte ik per ongeluk".

Frank is duidelijk geïnteresseerd in interactieve elektronische voorwerpen. Hij vertelt over zijn Playstation, computermuis, muziekboxjes, laptop en "die hele grote televisie". Naast de elektronica vertelt hij over een schilderij van zijn vader en over zijn persoonlijke foto. Hij vindt het schilderij van vader zo mooi omdat zijn vader erg goed kan schilderen. Hij heeft zelfs een keer veel geld gehad voor een schildering van een boom. Frank vertelt dat hij zijn tekenkunsten waarschijnlijk heeft van zijn vader.

Als de leerkracht aan Frank vraagt hoe hij het lezen voor Frank leuker kan maken, zegt Frank: "Ik weet het niet..." Maar wanneer de leerkracht vraagt: "Stel je voor je hebt boeken of tijdschriften over hoe een Playstation werkt en wat voor spellen er allemaal zijn. Zou je dat dan leuk vinden om te lezen?",

Dan zegt Frank volmondig: "Ja want ik had.. af en toe als men moeder naar de stad ga, dan ga ik meestal mee. En dan ga ik naar de... .. Hoe heet die waar je..... boeken.. waar je allemaal boeken kan halen.. Niet de bladzijde maar? Etos? Volgens mij Ja daar volgens mij en daar heb je dan zo'n boek en dan heb je de Playstation drie en dan kan je allemaal spelletjes kijken en zo..".

Samen met moeder koopt Frank soms tijdschriften met daarin informatie over computers. Vooral het verhaal en de "graphics" van de computerspellen vindt Frank erg leuk om te lezen.

Door zijn stemgebruik en manier waarop hij straalt, laat Frank zien hoe groot zijn passie is voor alles wat met computers te maken heeft.

Remco

Remco kan moeilijk kiezen tussen een foto van zijn Blackberry of van zijn konijn. Hij kiest uiteindelijk voor de foto van zijn konijn omdat die lief is. Zijn mobiele telefoon is dat niet.

Remco heeft acht foto's gemaakt en mag er vijf kiezen die voor hem belangrijk zijn. Als de foto's over de tafel worden verspreid kijkt Remco eerst scannend naar alle foto's.. Dan pakt hij een foto en zegt: "deze vind ik grappig". Zijn eerste foto is van zijn konijn "Witje". Hij vertelt over zijn konijn; "Witje heeft wit met zwarte stippen en hij eet wortels en konijnenvoer. Witje is drie en héél lief". Remco pakt een tweede foto. Dit is een foto van een computerspel en hij vertelt stoer; "Dit is mijn lievelingsspel, het gaat over oorlog, soort schietspel en is 18+" De volgende foto wordt zonder aarzelen gepakt; "Deze horen bij elkaar en is een Playstation 3 om Call of Duty mee te spelen" vertelt Remco.

Vervolgens wordt er een foto gepakt met daarop een computer in een slaapkamer; Dit is mijn slaapkamer met Ajaxbehang en op m'n bureau heb ik een computer. Daar doe ik mee internetten, filmpjes kijken en spelletjes spelen enzo". Na zijn verhaal wijst hij naar een foto van een Boeddha afbeelding; "Deze hebben wij gekregen en mocht ik hebben voor op m'n kamer".

De laatste foto die Remco pakt is die van zijn "Blackberry". Hij vertelt trots; "Deze Blackberry is helemaal van mij, hij was eerst van m'n vader maar toen kreeg hij een nieuwe en mag ik deze hebben. Hij mag alleen niet van m'n moeder mee naar school. Hij kan dan stuk gaan".

Dat Remco zijn telefoon belangrijk vindt komt naar voren als hij vertelt wat hij er mee doet; "thuis kan ik internetten en dan kijk ik Youtube en doe ik spelletjes. Ook stuur ik veel berichten naar vrienden om bijvoorbeeld af te spreken om te spelen".

Mike

Mike kiest een foto van zijn vader. Hij vindt zijn vader heel behulpzaam en lief en hij helpt altijd met toetsen. Ook wil hij Mike dingen leren met basketbal wanneer hij iets niet goed doet. En.... ..Bij zijn vader mag hij langer opblijven als ze samen voetbal kijken en zijn moeder niet thuis is.

Mike heeft 21 foto's gemaakt en mag er nu vijf uitkiezen die voor hem belangrijk zijn.

Mike kan snel beslissen en op de eerste foto staat zijn bed. Mike zegt; "En daar lig ik heel vaak in als ik moe ben. Als ik moe ben of als ik ga slapen. Ook lig ik een paar keer per week op bed met mijn moeder om een boek te lezen. Dit doen we wel drie of vier keer per week".

Het bed van Mike heeft een speciaal dekbed. Dit heeft iets te doen met Barcelona. En dat blijkt niet toevallig te zijn want Mike is "voor Barcelona". "Want" zegt Mike; "die hebben heel veel goede spelers en daar zit mijn lievelingsspeler bij. En dat is niet Messi maar Sergo Busquets".

Zijn vader is ook fan van Barcelona alleen is hij voor Pouy Nou, Mike niet "ik vind hem een beetje heel erg lomp, want hij springt en dan valt hij op zijn armen en dan heeft hij weer een gebroken arm en hij is ook al heel erg oud. Hij is al een en veertig".

Mike is nog nooit in het stadion van Barcelona geweest. "Maar" zegt Mike: "we gaan dit jaar naar Spanje want de laatste keer dat we in Spanje zijn geweest was ik twee. Toen vond mijn moeder dat ik nog iets te klein was en over twee jaar gaan we naar een wedstrijd".

Behalve voetbal is Mike ook geïnteresseerd in basketbal en hij heeft dan ook nog een dekbedovertrek met een basketbalteam. Mike zit ook op basketbal. Dat heeft een reden. Mike laat een foto van zijn moeder zien. "Dit is mijn moeder en die houdt meer van basketbal dan van voetbal. Ze basketbalt niet meer want ze heb een keer dr achillespees afgescheurd. En toen is ze gestopt. En nu is ze nog wel coach bij mij in het team".

Mike basketbalt niet alleen met zijn moeder maar hij helpt haar ook vaak.

Mike; “ Dan vraagt mijn moeder als ik meega met boodschappen want dan vindt ze het te zwaar om het alleen allemaal op te tillen Ik vind boodschappen doen saai maar ik ga wel mee want dan heb ze ook hulp en mijn moeder geeft dan altijd een lijstje en dan ga ik die dingen halen”.

Mike is niet alleen gaan basketballen door zijn moeder maar ook door zijn vader. Hij heeft ook een foto van zijn vader uitgekozen. “Dat is mijn vader en die, daar basketbal ik ook vaak mee. maar die heeft al heel vaak geopereerd aan zijn knie en enkels dus die basketbalt alleen nog maar met, zeg maar, ook oudere mensen en voor de rest... Hij geeft wel training maar alleen, hij kan niet meedoen zelf want ze rennen allemaal drie keer zo snel als mijn vader”.

Mike basketbalt twee keer per week met zijn club. Maar Mike basketbalt ook heel veel thuis. Mike laat zien op een foto waar de basket thuis hangt. Mike; “We hebben een basket ,buiten voor het huis”. Mike basketbalt thuis wel elke dag. Voor dunken is de basket nog te hoog. Gewoon driepunters schieten of.. Ja, dat doet Mike zo’n beetje wel iedere dag. Dan vraagt Mike aan zijn moeder of ze de auto weg wilt zetten .

Voor vriendjes die komen spelen is dat ook makkelijk. Mike:” Ja en als ik met een vriendje heb gespeeld die nog nooit bij mij gespeeld heeft, dan zeg ik, kijk maar naar een basket en dan zie je het wel “.

Mike heeft ook een goede vriend op de basketbal. Hij laat een foto zien. “Dat is Liam”. “Dat is ook een hele goede vriend van mij” . Liam basketbalt net zo vaak als Mike. Hij is altijd vrolijk en hij maakt elke dag grapjes. En Mike spreekt ook wel eens af om te spelen. Hij zit ook op voetbal en dan gaan ze soms voetballen en best vaak basketballen.

Wie er dan wint? Mike en zijn vriend zijn aan elkaar gewaagd. Mike; “, ik heb weer het voordeel dat ik langer ben. Ja en hij is weer kleiner maar wel een stukkie sneller en hij is ook een jaartje ouder”. Mike wijst op de foto van zijn huis aan waar ongeveer de parkeerplaatsen liggen en wat er verder in de buurt is. Mike; “Ja hier zo, achter dat ding zit een voetbalveld en ik ga ook wel eens in de tuin vissen. We hebben een grote sloot achter de tuin.

Een keer met het vissen, ging het niet goed. Mike;” Ja, toen hadden we geen wit brood in huis om te vissen en toen ging ik het met bruin brood doen en toen had ik helemaal niets gevangen”.

Mike is door zijn opa gaan vissen. Nu kan dat even niet meer. De opa van Mike is ziek. Mike; “Nu kunnen we niet meer, zeg maar, hij moet bestraald worden en ja, we gaan, soms gaan we daar heen . Hij moet ook heel veel rust houden”.

Vissen met zijn vader doet Mike niet vaak. “Nee” zegt Mike “Nee, want mijn vader heeft geen geduld.

De vader van Mike is zeven en veertig, bijna acht en veertig. Mike vertelt dat zijn vader elke ochtend heel vroeg wakker is, want hij moest ook soms naar het ziekenhuis”.

Ze weten nog niet precies wat er aan de hand is maar het is gelukkig niet iets heel engs. Mike: “ Ja het gaat veel beter als de eerste dagen en ze denken dat er iets is, maar ik weet niet, ze denken dat er een naam, maar ik weet die naam niet meer. En dan denken ze dat hij dat heeft maar dan is het dat weer niet en dan denken ze dat het dat is en dan is het dan niet. Ja, en dan zit hij nu denk ik al een half jaar mee”.

Nu gaat het gelukkig veel beter met zijn vader.

Mark

Mark kiest voor deze foto omdat hij schaatsen superleuk om te doen vindt. ! Ook vindt hij het leuk als hij zijn tijden weer kan verbeteren.

Juf Willeke begroet Mark en legt hem uit wat er de vorige keer is besproken en wat we nu gaan doen. Mark kiest erg vlot vijf foto's. Hij lijkt een beetje zenuwachtig. De juf zegt dat hij rustig mag kijken. Er is wat verwarring over het aantal foto's maar als er vijf gekozen zijn legt de juf de foto's bij Mark neer. "Leg ze eens eventjes zo neer voor mij zodat we ze allemaal kunnen zien. Welke foto had je nou net als eerste gelijk? Dur was er eentje die liet je gelijk vallen. Welke foto was dat weet je dat?"

Mark glimlacht en kijkt de juf aan. Hij vertelt dat hij het superleuk vindt om te doen. Het blijkt dat Mark graag schaatst. De juf zegt dat ze dat eigenlijk wel weet, omdat ze het er vaak over hebben. Juf Willeke wil graag iets weten over lezen. "Oké. Nou heb je het met juf Denice de vorige keer ook over het lezen gehad... ja kan je dit ook koppelen aan het lezen? Kan je zeggen van na ja. Heeft het met elkaar te maken of iets met schaatsen en lezen of zeg je van nou dat is staat helemaal los van elkaar?" Mark denkt dat het los staat van elkaar. Mark weet niet zo goed wat de juf lijkt te bedoelen. Dan zegt hij dat hij graag boeken leest waarin iets gebeurt. De juf laat het onderwerp voor wat het is en vraagt naar de andere foto's. "Welke vind jij heel erg bij elkaar passen?" Mark kiest drie foto's waar dieren op te zien zijn. De juf zegt: "Alle drie zijn met dieren en alle drie dieren die bij jou thuis wonen denk ik?" De juf en Mark praten over de dieren van Mark. Op één foto is een hond te zien. "Hoe heet die?" vraagt de juf. "Uh eigenlijk Lady maar we noemen hem altijd Toet." De juffrouw lacht net als Mark. De juf vraagt om uitleg. "Nou uh vroeger..nou eigenlijk hadden we vier..hiervoor hadden we een hond die heette Bas en daarvoor hadden we nog een hond die heette ook Lady en daar hebben we hem eigenlijk naar vernoemd." Op een andere foto is een paard te zien. De juf vraagt of hij net als zijn zus wel eens op het paard rijdt. "Nee maar hij is wel heel lief en ja als je de st.. de schuur binnenloopt dan hoor ik hem gelijk als eerste um weer hinniken enzo uh." De laatste

foto laat een konijn zien. De juf moet lachen om de foto, omdat het haar doet denken aan een verhaal van Mark. Mark zegt dan: "Ja die uh dat is gewoon nou daar doe ik ook een beetje in handelen en dat vind ik ook leuk." De juf legt uit waarom ze moet lachen. Ze herinnert Mark aan het verhaal over de ontsnapte konijnen. Ze lachen samen om het verhaal. Dan is de laatste foto aan de beurt. Er staat een jongen op. Het is Teun, zijn klasgenoot. De juf vraagt hem iets te vertellen over de gekozen foto. "Ja Teun. Nou dat geldt eigenlijk meer voor vrienden zeg maar." De juf vindt dit mooi gezegd van hem omdat de foto tegelijk symbolisch blijkt te zijn. Ze vraagt hem waarom vrienden belangrijk zijn. "Nou daar kan ik toch wel lol mee maken enzo en ja." Ze vraagt hem wat hij dan doet met zijn vrienden. "Uh beetje kattenkwaad en met Marcel gaan we altijd brommer rijden enzo. Ennuh ja. Zulk soort dingen." Of dieren en mensen iets met elkaar te maken hebben, vraagt de juf aan Mark. "Volgens mij ja dieren geldt ook voor als een soort gezelschap zeg maar?" De juf vindt dit mooi. Ze vraagt of zijn vrienden wel eens helpen op de boerderij.

"Uh ja Marcel en Rens die helpen wel eens effe en ik moet dan bijvoorbeeld effe een klusje doen dan doen we dat effe snel en dan gaan we daarna spelen of wat anders."

Tot slot praten de juf en Mark nog over de vrienden van Mark en de vrienden die hij bij het schaatsen mist omdat hij nu in een andere groep zit. Als afsluiting stelt de juf Mark nog een vraag. "Heb je het idee dat je mij iets nieuws hebt verteld nu? Door deze foto's of zeg je van nou...volgens mij wist je het meeste...wat heb je voor nieuws verteld?" Mark denkt even na en zegt dan: "Mm nou wat voor soort boeken ik lees graag. Dat zeg maar." De foto's blijken hem hierbij een beetje geholpen te hebben, zegt hij.

Bradley

Bradley wil graag de foto van zijn kat Zack bij het verhaal.

Waarom: Hij vindt dit de meest bijzondere foto die hij gekozen heeft, hij vindt deze foto schattig en deze foto doet hem ook denken aan zijn vorige katten Jacky en Cloe.

De naam Zack heeft hij samen met zijn zus Shelley uitgekozen.

Bradley is vergeten dat hij de foto's heeft gemaakt, maar als de juf ze te voorschijn haalt, weet hij het weer. 'O Victor, ja mijn kat en mijn deze, deze en o mijn boek, hier en de bank waar ik graag op lig.' Bradley wil iets vertellen over de foto waar zijn kat op staat. '..... Hij heet Zack, en hij is best speels en hij is zacht. Ik denk dat hij iets van twee/drie jaar is. Hij is gewoon belangrijk omdat er al twee zijn overleden, de katten van vóór Zack.'

Bradley speelt vaak met hem, het is een speelse kat. Bradley is een echt kattenmens, een hond hoeft hij niet.

Hij vertelt over de bank die bij zijn moeder thuis staat: 'Hier lees ik altijd op, dan lees ik beter want ik word niet zo afgeleid.' De bank staat in de woonkamer in de flat bij zijn moeder. Het boek wat Bradley daarop leest heet "De leeuwenroef". Over dat boek heeft hij ook zijn boekbespreking gedaan. Het is een spannend boek met veel actie erin. Hij leest nog meer op de bank: '.... Donald Duckies en een soort van boeken van mijn zus.' Een boek van zijn zus gaat over een moord op de skipiste, maar het is wel voor Bradley's leeftijd.

Bradley vind het leuk om te gamen op de bank. Hij wijst naar een foto en zegt: 'Dit is de computer.' Daar doet hij verschillende spelletjes op, zoals Minecraft en Bloon. Minecraft is een schietspel, het heeft met oorlog te maken.

De juf ziet nog een foto van een bank. 'Ja dezelfde.' Maar het zijn niet helemaal dezelfde banken. 'O ja',, zegt Bradley ' maar waar ik altijd hetzelfde op doe. Behalve daar ligt mijn kat altijd op.

' De ene bank staat in het huis van Bradley's moeder en de andere in het huis van zijn vader. Welke bank het lekkerste ligt? Bradley denkt even na. 'De banken liggen allebei even lekker'.

Bradley laat ook een foto van een stoel zien. Daar leest hij ook altijd op .

Behalve lezen en gamen vindt Bradley het ook leuk om boven met zijn speelgoed te spelen. Hij heeft Lego, een soort kleine monstertjes en van alles van Playmobil. Verder heeft hij nog een nerf en een "schietding".

Als hij buiten speelt, speelt hij ook met wapens met Coen, Victor en Niels. Hij speelt het meeste buiten bij zijn vader, bij zijn moeder heeft hij niet zoveel vrienden, omdat zij in een ander stuk van de stad woont.

Teun

*Teun wil graag deze foto bij zijn verhaal:
Nou dit is mijn familie. Hier zit ook een beetje mijn vriend bij, mijn broer dus.
Mijn vader, mijn moeder en soms mijn zusje.*

Teun wacht in de klas tot de juf hem komt halen. Eigenlijk moest hij gymmen, maar vanwege het gesprekje is hij in de klas aan het tekenen. De juf vertelt Teun dat hij vijf foto's mag kiezen die voor hem belangrijk zijn. Ook zegt ze dat het wel leuk is voor Teun om de foto's weer terug te zien. Er verschijnt een glimlach op het gezicht van Teun. Hij pakt de foto's aan en bekijkt ze rustig. De juf zegt dat hij er de tijd voor mag nemen en dat we geen haast hebben. Teun lacht om de foto's en lijkt plezier te beleven aan het bekijken van de foto's. "Deze vind ik ook leuk en deze. Haha en deze vind ik ook wel grappig." Teun weet vrij snel welke foto's het worden. De juf stelt hem meteen een vraag. "Wat valt je nou op als je naar al die foto's kijkt?" Teun weet het wel. "Dat ik samen ben." Teun vertelt dat zijn familie te zien is, zijn vrienden en Mark. De juf vraagt Teun of dit belangrijk is voor hem. "Ja." "Als je geen vrienden hebt dan..dan dat is is..dat is ja..das gewoon niet leuk. Als geen vrienden hebt." Teun kijkt erg serieus terwijl hij dit zegt. De juf vraagt wie goede vrienden van hem zijn en Teun noemt enkele namen van goede vrienden. Juf Willeke vraagt of hij veel dingen bespreekt met zijn vrienden en of hij veel met ze speelt. Teun denkt eerst na en geeft dan op het eerste deel van de vraag als antwoord "ja". Vervolgens begint hij te lachen. "Ja en lachen vooral." De juf moet dan ook lachen en zegt dat zij dat ook denkt.

"Hé nou heb je heel veel vrienden op de foto gezet maar ook familie. Kun je daar eens wat over vertellen, over je familie?" Teun lijkt wat verlegen te worden en antwoordt dan: "Ja uh ze zijn wel leuk...en...uh...ja dat is van alles wel. Ze zijn aardig. Ja dat was het wel."

De juffrouw vraagt aan Teun wat ze op de foto's aan het doen zijn. Teun vertelt dat ze aan het eten zijn en dat dat soms gezellig is. Ze kletsen onder het eten veel. Behalve Jet want die eet anders niet

door. Dan wil de juf nog iets weten over lezen. Ze vraagt Teun of dit allemaal iets te maken kan hebben met lezen. Teun denkt van niet. Ze vraagt door en dan blijkt dat Teun iets te binnen schiet. Hij pakt een foto waar een zitzak op te zien is. "Die heb ik op mijn kamer staan en als ik dan 's avonds nog een boek wil lezen ga ik daar op zitten." Teun blijkt een ontspannen en rustige plek belangrijk te vinden als hij gaat lezen. Dat maakt de juf nieuwsgierig. "Wat zou er dan in de klas veranderd kunnen worden met lezen?" "Wat vind je fijn?" Teun geeft aan dat hij zich niet altijd kan concentreren omdat het niet stil genoeg is. De juf beantwoordt dit met "ja" en vraagt dan tot slot nog wat Teun ervan vond en of de juf iets nieuws heeft gehoord door de foto's. Teun zegt dat hij het grappig vond om te doen. Ook vertelt hij dat de juf nu weet dat het gezellig is aan tafel thuis. Als laatste noemt hij zijn leesplekje thuis. "En ook dat het rustiger is hier op die zitzak." De juf antwoordt: "En dat dat fijn is voor jou om te lezen. Dat is wel een goeie voor mij natuurlijk om te onthouden. Dat het helemaal stil moet zijn en dat je lekker een plekje moet hebben om te kunnen lezen."

De te lopen stappen worden hieronder schematisch weergegeven.

Dit stappenplan is gerelateerd aan lezen maar kan voor elk onderwerp gebruikt worden. Dan moeten de vragen worden aangepast.

Stap 1 : Gesprek met de leerkracht. Dit gesprek wordt opgenomen op de voice recorder.
Vragen aan leerkracht over deze leerlingen:

- *Waar kan de leerling heel enthousiast over vertellen?*
- *Welke boeken leest de leerling het liefst?*
- *Vertel iets over de thuissituatie van de leerling?*
- *Wordt het kind vanuit de thuissituatie gemotiveerd?*
- *Is deze leerling gemotiveerd om te lezen?*
- *Hoe lang kan de leerling zelfstandig lezen?*
- *Wat zijn de hobby's van de leerling?*

Stap 2: Leerkracht overlegt met ouders in verband met foto's maken in de leefwereld.

Stap 3 : Gezamenlijk gesprek met de leerlingen. *Dit gesprek wordt met alle leerlingen tegelijk gevoerd om een zo ongedwongen mogelijke situatie te creëren.*

Dit gesprek wordt opgenomen op de voice recorder. De leerlingen krijgen aan het eind van het gesprek hun camera mee naar huis. De leerkracht maakt de eerste foto van ieder rolletje van het kind. Bij het laten afdrukken van de foto's weet de leerkracht dan van wie welke foto's zijn.

De vragen die in dit gesprek aan de orde komen:

- *Vind je lezen leuk?*
- *Lees je veel op school?*
- *Wat is je lievelingsboek?*
- *Lees je veel thuis?*
- *Waar lees je thuis het liefst?*
- *Ben je lid van de bibliotheek?*
- *Je mag lezen een cijfer geven van 1 t/m 10. Welk cijfer geef je dan?*

Stap 4: De camera's gaan mee met de leerlingen en zij krijgen een week lang de tijd om foto's te maken.

Stap 5: De leerkracht laat de foto's ontwikkelen.

Stap 6: De leerkracht gaat met ieder kind afzonderlijk in gesprek. De leerling mag van de leerkracht vijf foto's uitzoeken waarover hij/zij iets wil vertellen waardoor de leerkracht meer te weten komt over de leerling. Het gesprek wordt opgenomen op de voice recorder om het nog een keer na te kunnen luisteren. Na afloop van het gesprek krijgen de leerlingen hun foto's mee naar huis.

Stap 7: De leerkracht reflecteert aan de hand van de volgende vraag: "Wat hebben de gesprekken n.a.v de foto's voor mij als meerwaarde gehad?"

Wanneer je ook de verhalen op schrift wilt stellen, kun je contact opnemen met Elsemieke Leijh over de wijze waarop je dit kan doen.